WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 17 lutego 2011 r.*

W sprawie C-11/10

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Hoge Raad der Nederlanden (Niderlandy) postanowieniem z dnia 18 grudnia 2009 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 8 stycznia 2010 r., w postępowaniu:

Staatssecretaris van Financiën

przeciwko

Marishipping and Transport BV,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: J.J. Kasel (sprawozdawca), prezes izby, E. Levits i M. Berger, sędziowie,

* Język postępowania: niderlandzki.

rzecznik generalny: P. Mengozzi,
sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając procedurę pisemną,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu rządu niderlandzkiego przez C.M. Wissels i B. Koopman, działające w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez M. van Beeka i L. Bouyon, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni pkt 1 ppkt (i) w części pierwszej sekcja II lit. C Nomenklatury scalonej Wspólnej taryfy celnej, stanowiącej załącznik I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie

Wspólnej taryfy celnej (Dz.U. L 256, s. 1), zmienionego rozporządzeniami Komisji (WE) nr 2031/2001 z dnia 6 sierpnia 2001 r. (Dz.U. L 279, s.1) i nr 1832/2002 z dnia 1 sierpnia 2002 r. (Dz.U. L 290, s. 1) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2658/87").

2 Pytania te zostały podniesione w ramach sporu między Staatssecretaris van Financiën a Marishipping and Transport BV (zwaną dalej „Marishipping"), spółką z siedzibą w Niderlandach, w kwestii tego, czy zwolnienie z należności celnych produktów farmaceutycznych dotyczy wyłącznie produktów złożonych z substancji farmaceutycznych w stanie czystym, czy również produktów zawierających dodatek innych substancji.

Ramy prawne

3 Punkt 1 ppkt (i) w części pierwszej sekcja II lit. C załącznika I do rozporządzenia nr 2658/87, który określa zasady zwolnienia z należności celnych produktów farmaceutycznych należących do pewnych kategorii, przewiduje:

„Zwolnienie z należności celnych przewidziane jest w odniesieniu do produktów farmaceutycznych następujących kategorii:

(i) substancje farmaceutyczne objęte numerami CAS (numerami rejestru chemicznej służby informacyjnej) oraz międzynarodowymi niezastrzeżonymi nazwami (INN) wymienionymi w załączniku 3 [tłumaczenie nieoficjalne]".

4 Punkt 2 ppkt (i) w części pierwszej sekcja II lit. C załącznika I do rozporządzenia nr 2658/87 stanowi:

„Szczególne przypadki

(i) INN obejmują jedynie te substancje, które zostały opisane w wykazach zalecanych i proponowanych INN publikowanych przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Jeżeli liczba substancji objętych nazwą INN jest mniejsza niż liczba substancji objętych numerem CAS, tylko substancje objęte nazwą INN są zwolnione z należności celnych [tłumaczenie nieoficjalne]".

5 Wśród substancji wymienionych w wykazie substancji farmaceutycznych mogących podlegać zwolnieniu z należności celnych znajduje się między innymi chitozan (poliglusam).

6 Zarówno chitozan, jak kwas askorbinowy posiadają międzynarodowe nazwy niezastrzeżone oraz własne numery CAS.

Okoliczności faktyczne sprawy przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

7 W latach 2002–2003 Marishipping złożyła liczne zgłoszenia celne celem wprowadzenia do swobodnego obrotu produktu określanego w tych deklaracjach jako „pochłaniacz w proszku" (zwany dalej „towarem"). Towar został zgłoszony pod pozycją taryfową 3913 90 80 Nomenklatury scalonej. W 2002 i 2003 r. przywóz towarów objętych

tą pozycją podlegał należnościom celnym w wysokości, odpowiednio, 7,6% i 7,1%. W zgłoszeniach Marishipping powoływała się na prawo do zwolnienia towaru z należności celnych na podstawie załącznika I do rozporządzenia nr 2658/87.

8 W wyniku kontroli towaru organ celny uznał, że towar ten, złożony w 96% z chitozanu, w 3% z kwasu askorbinowego i w 1% z kwasu winowego, nie podlega zwolnieniu. Stwierdził on, że zwolnienie z należności celnych przewidziane dla chitozanu dotyczy wyłącznie substancji w stanie czystym i nie może zostać zastosowane do towaru tego rodzaju jak towar będący przedmiotem postępowania przed sądem krajowym. W związku z tym dokonał on pobrania należności celnych od przywozu po zwolnieniu towaru.

9 Jak wynika z postanowienia sądu krajowego, pozostałe substancje zawarte w towarze, to jest kwas askorbinowy i kwas winowy, służą zabezpieczeniu chitozanu przed utlenianiem i w tym celu zostały do niego dodane, aby przedłużyć okres jego przydatności do użytku. Żaden z tych kwasów nie wpływa na skuteczność chitozanu. Okres przydatności do użytku tej substancji w stanie czystym można również przedłużyć poprzez jej próżniowe zapakowanie. Towar jest przeznaczony do wykorzystania jako podstawowy składnik przy produkcji środka o działaniu odchudzającym.

10 Rechtbank te Haarlem, rozpatrujący w pierwszej instancji skargę Marishipping na decyzję organu celnego o pobraniu należności celnych, uznał skargę za bezzasadną. Spółka wniosła od tego wyroku apelację do Gerechtshof te Amsterdam. Ten orzekł w wyroku z dnia 18 grudnia 2007 r., że dodanie bardzo małych ilości kwasu askorbinowego i kwasu winowego w celu lepszej konserwacji substancji podstawowej nie stoi na przeszkodzie zastosowaniu zwolnienia dla produktów farmaceutycznych. W związku z tym sąd apelacyjny uchylił wyrok sądu pierwszej instancji, a także decyzje o pobraniu należności celnych doręczone Marishipping.

11 W skardze kasacyjnej Staatssecretaris van Financiën twierdzi, że właściwe przepisy załącznika I do rozporządzenia nr 2658/87 nie pozwalają zastosować przewidzianego tam zwolnienia do produktu farmaceutycznego złożonego z podstawowej substancji farmaceutycznej z dodatkiem innych substancji farmaceutycznych, niezależnie od proporcji tych substancji.

12 Sąd krajowy wskazuje, że wspomniane przepisy właściwe nie stanowią w sposób wyraźny, że zwolnieniem przewidzianym w pkt 1 ppkt (i) w części pierwszej sekcja II lit. C załącznika I do rozporządzenia nr 2658/87 mogą być objęte wyłącznie substancje w stanie czystym. Jednakże w świetle orzecznictwa Trybunału, w szczególności pkt 13 wyroku z dnia 18 marca 1986 r. w sprawie 58/85 Ethicon (Rec. s. 1131), sąd ten stawia pytanie, czy dopuszczalne jest dodanie do substancji farmaceutycznej innych substancji, a w razie odpowiedzi twierdzącej – jakich granic nie można przekroczyć, by towar mógł jeszcze zostać objęty zwolnieniem z należności celnych.

13 W tej sytuacji Hoge Raad der Nederlanden postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy pkt 1 ppkt (i) w części pierwszej sekcja II lit. C załącznika I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87, w związku z zamieszczonym w części trzeciej (załączniki) sekcja II załącznik 3 wykazem substancji farmaceutycznych, stanowi, że przewidziane tam zwolnienie z należności celnych substancji farmaceutycznych dotyczy jedynie substancji (chemicznych) w stanie czystym?

2) Jakie ograniczenia mają zastosowanie w sytuacji, gdy do wskazanych substancji farmaceutycznych można dodać inne substancje?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

14 W pierwszym pytaniu prejudycjalnym sąd krajowy dąży w istocie do ustalenia, czy pkt 1 ppkt (i) w części pierwszej sekcja II lit. C załącznika I do rozporządzenia nr 2658/87 należy interpretować w ten sposób, że substancja farmaceutyczna znajdująca się w wykazie substancji zawartym w załączniku 3 w części trzeciej tego samego załącznika I, do której dodano inne substancje, w szczególności substancje farmaceutyczne, może nadal podlegać temu samemu zwolnieniu z należności celnych, jakiemu podlegałaby taka substancja w stanie czystym.

15 Odpowiadając na to pytanie, należy podkreślić, że ani w pkt 1 ppkt (i) w części pierwszej sekcja II lit. C załącznika I do rozporządzenia nr 2658/87, ani w załączniku 3 w części trzeciej załącznika I nie stwierdza się wyraźnie, iż zwolnienie z należności celnych przewidziane dla substancji farmaceutycznych wymienionych w załączniku 3 znajduje zastosowanie wyłącznie do tych substancji w stanie czystym.

16 Trzeba jednakże dodać, że przepis przewidujący stosowanie zwolnienia z należności celnych stanowi wyjątek od zasady, zgodnie z którą towary przywożone na terytorium Unii Europejskiej podlegają zwykle należnościom celnym, w związku z czym powinien on być interpretowany w sposób ścisły.

17 Stąd w braku wyraźnego przepisu lub innej wskazówki pozwalającej stwierdzić, że ustawodawca Unii zamierzał objąć zwolnieniem z należności celnych substancje farmaceutyczne wymienione w załączniku 3 niewystępujące w stanie czystym, rozporządzenie 2658/87 należy interpretować w ten sposób, iż z zastrzeżeniem ewentualnych zawartych w nich zanieczyszczeń zwolnieniu temu nie mogą podlegać substancje farmaceutyczne, do których dodano inne substancje.

18 Substancji tego rodzaju jak w sprawie przed sądem krajowym, dodanych, w różnych ilościach, do substancji podstawowej i niebędących składnikiem tej substancji ani produktu, z którego substancję tę uzyskano, nie można uznać za takiego rodzaju zanieczyszczenia.

19 Z związku z tym rozporządzenie nr 2658/87 należy interpretować w ten sposób, że towar tego rodzaju jak w sprawie przed sądem krajowym, złożony z substancji farmaceutycznej podstawowej, w tym wypadku chitozanu, do której dodano inne substancje (farmaceutyczne), nie podlega zwolnieniu z należności celnych przewidzianemu w tym rozporządzeniu

20 Należy dodać w pierwszym rzędzie, że wykładnię tę potwierdzają, jak wskazała przede wszystkim Komisja Europejska, wskazówki posługiwania się INN w zakresie substancji farmaceutycznych. Zgodnie bowiem z tymi wskazówkami INN są co do zasady przypisane do indywidualnych, ściśle określonych substancji, które można w sposób jednoznaczny wyróżnić za pomocą nazwy chemicznej (lub wzoru). Program INN nie nadaje bowiem w zasadzie nazw mieszaninom substancji.

21 Z akt niniejszej sprawy wynika zaś, że INN przypisane chitozanowi nie obejmuje towaru, ponieważ zawiera on zbyt dużo innych substancji.

22 W odniesieniu do numerów CAS, do których również odwołuje się pkt 1 ppkt (i) w części pierwszej sekcja II lit. C załącznika I do rozporządzenia nr 2658/87 należy zauważyć, za rządem niderlandzkim i Komisją, iż jest rzeczą bezsporną, że zarówno chitozan (CAS 9012-76-4), jak kwas askorbinowy (CAS 5081-7) i kwas winowy (CAS 8769-4), mają swoje numery CAS, natomiast ich mieszanina nie jest oznaczona żadnym numerem CAS.

23 Następnie wykładnia wskazana w pkt 19 niniejszego wyroku odpowiada zasadzie, zgodnie z którą przepisy dotyczące zawieszenia i zwolnienia z należności celnych powinny spełniać kryteria bezpieczeństwa prawnego i uwzględniać trudności, jakim muszą sprostać krajowe organy celne z racji skali i złożoności zadań, które wykonują (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Ethicon, pkt 12; wyrok z dnia 3 grudnia 1998 r. w sprawie C-247/97 Schoonbroodt, Rec. s. I-8095, pkt 23).

24 Warunek, zgodnie z którym zwolnieniom celnym przewidzianym w pkt 1 ppkt (i) w części pierwszej sekcja II lit. C załącznika I do rozporządzenia nr 2658/87 podlegają co do zasady substancje farmaceutyczne w stanie czystym, nie zwalnia wprawdzie organów celnych z konieczności przeprowadzenia ewentualnych analiz chemicznych próbek przywożonych towarów, jednakże przeprowadzając takie analizy, organy te będą mogły ograniczyć się do badania, czy towar rzeczywiście złożony jest wyłącznie z substancji wymienionej w wykazie substancji farmaceutycznych podlegających wspomnianemu zwolnieniu, bez potrzeby określania innych substancji zawartych w towarze ani ich udziału w jego składzie.

25 Taka wykładnia pozwala wreszcie najlepiej zapewnić jednolite stosowanie przepisów rozporządzenia nr 2658/87, jako że pozostawia organom celnym jedynie ograniczony zakres swobodnego uznania co do stwierdzenia, czy substancja farmaceutyczna znajduje się w stanie czystym.

26 W związku z powyższym na pytanie pierwsze trzeba udzielić odpowiedzi, iż pkt 1 ppkt (i) w części pierwszej sekcja II lit. C załącznika I do rozporządzenia 2658/87 należy interpretować w ten sposób, że substancja farmaceutyczna znajdująca się w wykazie substancji zawartym w załączniku 3 w części trzeciej tego samego załącznika I, do której dodano inne substancje, w szczególności substancje farmaceutyczne, nie może podlegać temu samemu zwolnieniu z należności celnych, jakiemu podlegałaby taka substancja w stanie czystym.

W przedmiocie pytania drugiego

27 Zważywszy na odpowiedź udzieloną na pierwsze pytanie prejudycjalne, nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytanie drugie.

W przedmiocie kosztów

28 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

Punkt 1 ppkt (i) w części pierwszej sekcja II lit. C załącznika I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej taryfy celnej, zmienionego rozporządzeniami Komisji (WE) nr 2031/2001 z dnia 6 sierpnia 2001 r. i 1832/2002 z dnia 1 sierpnia 2002 r., należy interpretować w ten sposób, że substancja farmaceutyczna znajdująca się w wykazie substancji zawartym w załączniku 3 w części trzeciej tego samego załącznika I, do której dodano inne substancje, w szczególności substancje farmaceutyczne, nie może podlegać temu samemu zwolnieniu z należności celnych, jakiemu podlegałaby taka substancja w stanie czystym.

Podpisy